

ВРЯТУВАТИ УКРАЇНУ — ВРЯТУВАТИ ЗАХІД

Чи воює Україна коштом інших країн? Аналіз фактичних воєнних та фінансових витрат партнерів України у 2022 – 2025 роках щодо власного ВВП. Оцінка воєнних та невоєнних витрат та джерел збільшення фінансування ЗСУ.

23 березня 2026 | Війна в Україні | Фіскальна політика | Монетарна політика | Політика і право

АВТОР: ЯРОСЛАВ РОМАНЧУК

Україна потребує військової та фінансової підтримки наших партнерів та союзників. Без неї перемогти сильного, ресурсно забезпеченого ворога неможливо. Але на п'ятий рік війни нам важливо пояснювати світу, що українці працюють на межі своїх можливостей, підтримуючи ЗСУ, фінансуючи оборону. Очевидно, що ми знаходимося в епіцентрі екзистенційного збройного конфлікту між Заходом та країнами Осі Зла (Росія, Іран, Північна Корея, Китай, Білорусь), коли руйнується світ старих правил, стандартів, тріскається вихолощена система міжнародного права.

З одного боку, це потрібно, щоб наші іноземні партнери бачили об'єктивну картину фіскальної політики, обсяги внутрішніх ресурсів, які Україна спрямовує на оборону.

З іншого боку, така інформація дозволяє оцінити обсяг і масштаб допомоги з боку ЄС, США, інших наших партнерів, щоб не складалося враження, що Україна захищається, веде війну проти російського агресора переважно коштом зовнішньої допомоги.

Російська пропаганда, яка діє через агентів впливу в країнах Заходу, постійно подає інформацію, ніби то США, ЄС, Канада, інші країни G-7 витрачають величезні суми грошей на Україну, позбавляючи своїх громадян соціальних, економічних можливостей. Одна з тез російської пропаганди на Заході звучить так:

L *«...Україна отримує від Заходу величезні суми грошей, які пропускаються через державну корупційну систему, а не йдуть на підтримку ЗСУ. Україна зловживає довірою Заходу, а її уряд фінансує корупційні проекти та схеми олігархів...»* **T**

Що ж, проаналізуймо за допомогою цифр та фактів, чи є підґрунтя для такого твердження.

На що схожий сучасний світ у світлі наростальних конфліктів та нівелювання старих договорів та інституцій? Світова організація торгівлі (СОТ) перетворилася на смисловий муляж. Вепонізація (weaponization) зовнішньої торгівлі разом з активною промисловою політикою поступово розривають систему поділу праці, яка склалася десятиліттями.

Ірано-американська, ірано-ізраїльська війна, збройні сутички між Пакистаном та Афганістаном разом із російсько-українською війною створюють безпрецедентну ситуацію та атмосферу в системі глобальної безпеки. Війни та конфлікти по всьому світу змінюють структуру капіталу, трансформують виробничі та логістичні ланцюжки. Як наслідок, під великим тиском опинився ринок енергетичних товарів.

Інтенсифікація військових загроз вимагає глибокої ревізії державних бюджетів розвинених країн та країн, що розвиваються, у бік збільшення фінансування збройних сил, виробництва озброєння та всієї оборонної інфраструктури. Оскільки ці сектори економіки, особливо в Євросоюзі, останні 25 років були суттєво недофінансовані, то сьогодні необхідне збільшення військових витрат не на відсотки, а в рази.

За нинішнього рівня державних витрат у ЄС майже 50% ВВП, з урахуванням державного боргу **80% ВВП**, хронічно високому рівні дефіциту бюджету та низьких темпах економічного зростання зміна бюджетних пріоритетів потребує сильної політичної волі та відмови від цілої низки пріоритетів, які понад 20 років фінансувалися платниками податків.

Податки, % ВВП окремих країн ОЕСР та України

Країна	2000	2024	Країна	2000	2024
Данія	46,8	↓ 45,2	Чехія	32,2	↑ 34
Франція	43,7	↓ 43,5	Японія	25,3	↑ 33,7
Італія	40,1	↑ 42,8	Литва	30,8	↑ 33,1
Фінляндія	45,8	↓ 42,2	Нова Зеландія	32,5	↑ 32,9
Швеція	50	↓ 41,4	Ізраїль	34	↓ 30,9
Нідерланди	36,9	↑ 38,5	Австралія	30,4	↓ 29,9
Греція	34,7	↑ 39,8	Швейцарія	27	↑ 27,2
Німеччина	36	↑ 38	США	28,3	↓ 25,6
Іспанія	33,1	↑ 36,7	Південна Корея	20,2	↑ 25,3
Польща	32,7	↑ 36,6	Туреччина	23,5	↑ 24
Словаччина	33,7	↑ 35,6	Ірландія	30,8	↓ 21,7
Естонія	31,1	↑ 35,2	Чілі	18,7	↑ 20,5
Канада	34,7	↑ 34,9	Колумбія	15,7	↑ 19,9
Великобританія	32,7	↑ 34,4	Мексика	10,9	↑ 18,3
Угорщина	38,5	↓ 34,4			
В середньому по ОЕСР	32,9	↑ 34,1	Україна	28	↑ 35,3

Джерело: Revenue Statistics 2025. Disentangling Personal Income Tax Revenue in OECD Countries. OECD December 2025
https://www.oecd.org/en/publications/revenue-statistics-2025_3a264267-en/full-report/disentangling-personal-income-tax-revenue-in-oecd-countries_d5d8741b.html

У 2024 році в **ЄС державний борг склав 80,7% ВВП**, у зоні євро – 87,1% ВВП. Загальні державні витрати у країнах зони євро у 2024 році становили 49,5% ВВП, у ЄС – 49,2% ВВП. В **США державний борг** давно перевищив 100% ВВП, у країнах Великої сімки (G-7), за оцінкою МВФ, він перевищив 125% ВВП.

Воєнна та фінансова допомога партнерів та порівняння з витратами з бюджету України

Оцінка внеску України та її іноземних партнерів у фінансування військових та невійськових витрат нашої країни у період 2022 – 2025 років отримує все більше значення для розуміння реальної, а не словесної підтримки. Дані щодо фінансування військових та невійськових витрат взяті за інформацією **Міністерства фінансів України**, а дані щодо іноземної допомоги – за даними **Kiel Institute for the World Economy**, які були опубліковані 11 лютого 2026 року.

У 2022 – 2025 роках військова допомога Україні з боку іноземних партнерів становила \$184,27 млрд.

Йдеться про military allocation, тобто рішення щодо виділення військової допомоги, а не про фактично отриману Україною в даний період.

За перші чотири роки війни Україна профінансувала бюджетні витрати за статтею «оборона» на суму \$223,74 млрд.

Сукупний обсяг військових видатків становить \$408,01 млрд.

Частка України становила 54,8%, іноземних партнерів – 45,2%. Підкреслимо, що йдеться про виділені, а не про де-факто отримані ресурси.

Джерело: Ukraine Support Tracker Data. <https://www.kielinstitut.de/publications/ukraine-support-tracker-data-6453/>

СУКУПНИЙ ОБСЯГ ВІЙСЬКОВИХ ВИДАТКІВ УКРАЇНИ 2022 - 2025

\$408,01 МЛРД

Військова допомога партнерів

\$184,25 млрд
45,2%

Власні видатки України на оборону

\$223,74 млрд
54,8%

За 2022 – 2025 роки військові витрати України становили приблизно 30% ВВП.

При цьому сукупні державні витрати України за чотири роки становили \$567,07 млрд або 76% ВВП:

└ військові - \$223.74 млрд (39.5% від загальних держвитрат)

└ невійськові – \$343,33 млрд (60.5% загальних держвитрат)

ВВП 2022-2025 роки становив \$746.5 млрд, тобто загальні держвитрати за цей період склали 76.0% ВВП:

└ військові - \$223.74 млрд (% ВВП) - 30% ВВП

└ невійськові - \$343,33 млрд (% ВВП) - 46% ВВП

Невійськові витрати українського уряду:

└ 2022 – 47.5% ВВП

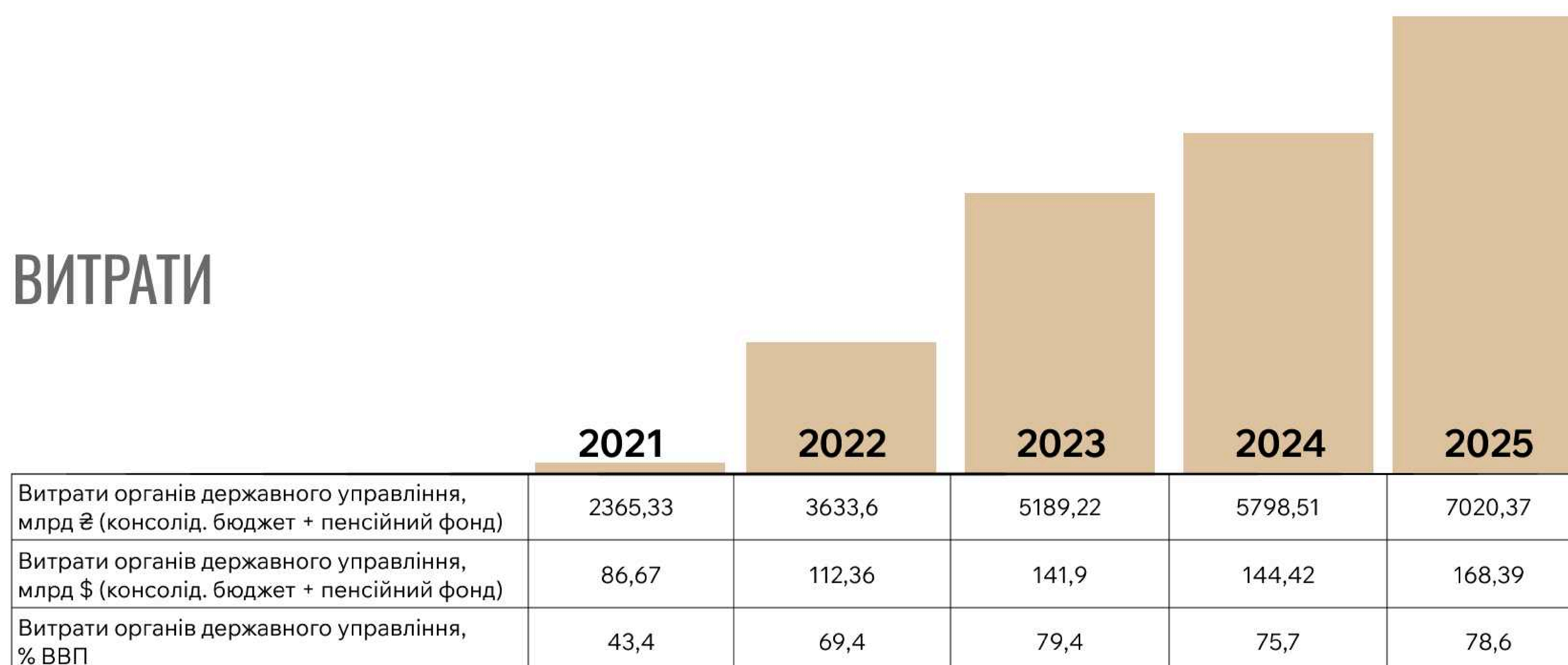
└ 2023 – 47.3% ВВП

└ 2024 – 45.6% ВВП

└ 2025 – 44.2% ВВП

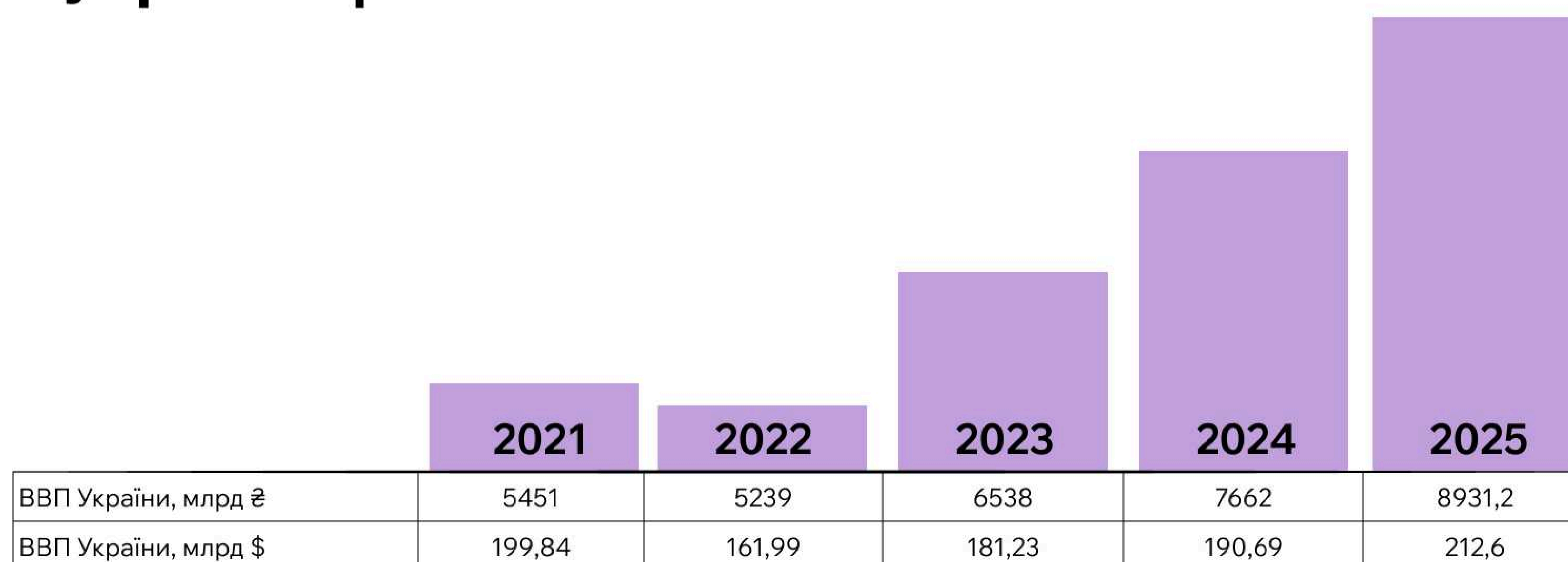
Україна: фінансовий стан 2022-2025

ВИТРАТИ

Україна: фінансовий стан 2022-2025

ВВП

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

В середньому за цей період – 46.2% ВВП витрачено на НЕвійськові цілі.

Фактична фінансова підтримка України від іноземних держав за цей період склала \$179,46 млрд або 52,3% всього об'єму видатків.

Якщо припустити, що всі виділені іноземними державами гроші прийшли до бюджету України, то їхня частка у сукупних видатках у 2022 – 2025 роках склала 52,3%, а, власне, внутрішні українські ресурси – 47,7%.

У дохідній частині консолідованого бюджету України за цей період зазначено допомогу від ЄС на суму \$51,76 млрд. Ймовірно, решта грошей проходить за позабалансовими рахунками (off balance expenditures). Загалом у 2022 – 2025 роках іноземні держави ухвалили рішення про виділення Україні фінансової, гуманітарної та військової допомоги на суму \$390,67 млрд (це 40,8% усіх видатків органів держуправління України та сукупної іноземної допомоги).

За цей період витрати органів держуправління України становили \$567,07 млрд (59,2%).

У разі погіршення становища із зовнішнім фінансуванням, перерозподіл бюджетних ресурсів між військовою та невійськовою частиною є основним додатковим джерелом фінансування.

При цьому необхідно суттєво знизити обсяг невійськових витрат.

У період 2022 – 2025 років середньорічні невоєнні витрати становили 46,2% ВВП.

“ Слабка українська економіка з низьким рівнем присутності в європейській та міжнародній системі поділу праці, слабкими інститутами захисту прав власності, низькою якістю держуправління та домінацією держави в економіці не може собі дозволити рівень державних витрат у 70 - 75% ВВП. Це гальмує економічне зростання, «годує» корупцію, деморалізує приватне підприємництво та посилює кризу довіри в країні.

Таким чином, глибока фіскальна реформа, тобто радикальна зміна структури податкової системи, у тому числі податкового адміністрування з одного боку, та ревізія видаткової частини бюджету з іншого, з урахуванням стану ЗСУ та вимог фронту, є не лише комплексним заходом для досягнення макроекономічної стабільності, але також частиною заходів щодо зміцнення обороноздатності, а також покращення підтримки ЗСУ.

Така опція як підвищення податкового навантаження в Україні давно вичерпана - воно і так надмірне.

У 2025 році податкові доходи України становили ~37% ВВП, що перевищує середній показник країн ОЕСР. Як збільшення ставок чинних податків, так і введення нових податків, у тому числі на мікро та малий бізнес, призведе лише до збільшення «сірої» економіки та відпливе підприємницького капіталу з негативними наслідками для доходів бюджету.

Військові та Невійськові видатки України 2021 – 2025 роки

Витрати на оборону:
бюджетна стаття «оборона»

	2021	2022	2023	2024	2025
Витрати на оборону, млрд €	127,53	1142,87	2097,62	2304,48	3069,86
Витрати на оборону, млрд \$	4,67	35,34	57,36	57,4	73,64
Витрати на оборону, % ВВП	2,3	21,8	32,1	30,1	34,4
Військові витрати на душу населення, \$	114	930	1640	1690	2166

Невійськові витрати: витрати органів
державного управління мінус витрати по
бюджетній статті «оборона»

	2021	2022	2023	2024	2025
Невійськові витрати, млрд €	2237,8	2490,73	3091,6	3494,03	3950,51
Невійськові витрати, млрд \$	82	77,02	84,54	87,02	94,76
Невійськові витрати, % ВВП	41,1	47,5	47,3	45,6	44,2
Невійськові витрати на душу населення, \$	2000	2027	2415	2560	2790

Чи є непосильним тягарем для наших партнерів допомога Україні?

Очевидно, що українська економіка працює на межі своїх можливостей. Високе податкове навантаження, регуляторний тягар, високі транзакційні витрати в умовах високих ризиків безпеки, блекаутів в енергетиці, витіснення державою (crowding out) приватної комерційної діяльності стали суттєвим уповільненням темпів економічного зростання України.

У 2023 році ВВП збільшився на 5,5% ВВП, 2024 році — на 3,2% ВВП, а у 2025 році темпи зростання реального ВВП становили лише 1,8% ВВП. Виконання вимог іноземних партнерів, у тому числі МВФ, збільшити податкове навантаження та впровадити в українське законодавство європейське *Acquis communautaire*, яке потребує високих витрат на адміністрування, призведе до послаблення української економіки, збільшення напруги у бюджетній сфері та погіршення фінансування ЗСУ та ВПК. Цей висновок критично важливо донести до наших іноземних партнерів.

Також критично важливо донести до наших партнерів цифри реальної допомоги (військової, фінансової, гуманітарної) Україні у світлі розміру їхніх економік та державних видатків. Вороги та опоненти України, противники надання нам підтримки постійно відтворюють російські наративи, мовляв, ЄС, США, країни G-7 надають Україні величезну допомогу, оголоючи свої державні пріоритети.

Суть одного з популярних наративів російської пропаганди полягає в тому, що розвинені країни оголоють власні бюджети, скорочують соціальні програми, що посилює кризу вартості життя. Порівняння загального обсягу підтримки та фінансування України розвиненими країнами розвінчує цей міф. За 2022 – 2025 роки підтримка розвинених країн ЄС та США України залишається мізерною, абсолютно неадекватною характеру та природі загроз, які несе Заходу нацистська Росія.

Наприклад, сумарний ВВП **США** за 2022 – 2025 роки склав \$113,8 трлн, сукупні державні витрати за чотири роки - \$42,7 трлн. При цьому обсяг наданої Україні допомоги склав \$131,45 млрд або 0,12% ВВП чи 0,31% загальних державних витрат. Немає сумнівів, що такий обсяг фінансування не впливає ні на бюджетну стійкість американської фіскальної політики, ні на соціальні, ні на які інші програми. Адміністрація Д. Трампа, яка постійно говорить про величезні суми, які отримала Україна, ймовірно, не розглядає американську допомогу крізь призму ВВП та державних видатків.

Приблизно така ж картина складається і щодо **ЄС** загалом. Так загальноєвропейська допомога у 2022 – 2025 роках становила \$95,81 млрд. Це 0,13% ВВП країн ЄС або 0,26% їх сукупних державних видатків.

З урахуванням того, що російська війна йде на європейському континенті, що за останні чотири роки (2022 – 2025) можна було зрозуміти природу та цілі російської тоталітарної імперії щодо України, такого роду дії ЄС, особливо розвинених країн, є абсолютно безвідповідальними та інфантильними.

Коли на нейтралізацію та ліквідацію основної реальної загрози миру в Європі виділяється значно менше половини відсотка загальних державних витрат, то ми маємо підстави говорити про глибоку кризу загальноєвропейської системи безпеки, про нездатність основних полісімейкерів ЄС, країн G-7, НАТО визначити свої пріоритети у світлі затяжної

російської війни проти України та Заходу. Реально виділені на підтримку України ресурси – це крихти порівняно з сотнями мільярдів доларів, які продовжують виділятися на енергетичні субсидії, аграрні дотації та численні державні програми «зеленого» кліматичного порядку денного.

Загальна допомога окремих країн світу Україні за 2022 – 2025 роки

Показники	 США	 ЄС	 Німеччина	 Японія	 Британія	 Франція	 Італія	 Канада	 Нідерланди	 Польща
ВВП, млрд \$	113781	76241	18466	16767	14100	12381	9327	8891	4718	3463
Середньорічні державні видатки % ВВП	37,5	48,2	49,2	39,7	44,2	57,4	52,5	43	44,3	47,4
Державні видатки, млрд \$	42668	36748	9085	6656	6232	7107	4897	3823	2090	1641
Загальна допомога Україні, млрд \$	131,45	95,81	28,57	12,01	21,95	8,62	3,19	15,57	11,84	6,35
Загальна допомога Україні, % ВВП	0,12	0,13	0,15	0,07	0,16	0,07	0,03	0,18	0,25	0,18
Загальна допомога Україні, % державних видатків	0,31	0,26	0,31	0,18	0,35	0,12	0,07	0,41	0,57	0,39

Джерело: дані по ВВП, загальним державним видаткам – база даних МВФ (жовтень 2025), по допомозі Україні - Kiel Institute for the World Economy. Data Set. Ukraine Support Tracker Data. <https://www.kielinstitut.de/publications/ukraine-support-tracker-data-6453/>

 INTERNATIONAL LIBERTY INSTITUTE

Висновки

Українській владі, як і українському громадянському суспільству, бізнесу, всім тим, хто залучений до політичної, дипломатичної, гуманітарної, комерційної діяльності між Україною та нашими партнерами Заходу дуже важливо демонструвати реальний обсяг наданої Україні підтримки.

У ситуації, коли українські домашні господарства та бізнес працюють на межі своїх можливостей, витрати ЄС, США, країн G-7 залишаються в межах статистичної похибки їхньої бюджетної політики.

Збереження такого становища, безперечно, на руку агресорові. Такий обсяг та формат допомоги збільшує збитки, витрати та втрати України, затягує війну, посилює кризу довіри як усередині України, так і всередині країн Заходу, зокрема ЄС. Щобільше, таке ставлення до України, в період однієї з головних екзистенційних загроз західній цивілізації завдає серйозної шкоди репутації самому Заходу. Він настільки глибоко занурений в інерційні процеси деградації держави загального інтервенціонізму, настільки інфантилізувався, що не в змозі протистояти цивілізації варварів в особі не лише нацистської Росії, а й тоталітарних Північної Кореї та Китаю, а також фундаменталістського Ірану.

Глибока ревізія пріоритетів країн Заходу у сфері безпеки, військово-промислової, бюджетно-податкової політики, партнерства з Україною щодо протистояння російській агресії необхідна для всіх учасників сил Добра, тобто Заходу та України.

На порядку денному не дрібні поточні питання у розділі «різне», а проблема виживання Європи такою, якою ми її знаємо сьогодні.

Всі аналітичні матеріали Міжнародного Інституту Свободи (ILI) на офіційному вебсайті www.libertyinstitute.org доступні для вільного вивчення, цитування та поширення з релевантним посиланням на джерело.